

NETWERK

voor het verstevigen van onderwijs
aan hoogbegaafde leerlingen
binnen Amstelronde

Webinar HB netwerk Amstelronde

(hoog)begaafdheid bij jonge kinderen

Tine Hentzen & Cisca van Wattingen,

Voorzitter: Cathelijne Dielemans

10 maart 2021

HOOGBEGAAFDHEID

bij jonge kinderen

Na deze bijeenkomst...

- **Ken** je de meest gangbare definitie van hoogbegaafdheid
- **Weet** je welke eigenschappen passen bij (hoog)begaafdheid
- **Herken** je verschillende manieren waarop (hoog)begaafdheid zich uit
- Weet je hoe je (hoog)begaafdheid bij jonge kinderen kan **signaleren**
- Weet je hoe je activiteiten voor jonge (hoog)begaafde kinderen kan **verrijken**

In het nieuws en vanuit de politiek komt steeds meer aandacht voor

hoogbegaafdheid

Wat weet jij al over hoogbegaafdheid?

Waar denk je aan als je deze term hoort?

Wat voor gevoel heb jij bij hoogbegaafdheid?

Vooroordelen van hoogbegaafdheid

Een hoogbegaafde..

is heel slim

kan alles heel goed

is niet sociaal

Is altijd rijk

is gelukkig en populair

Een hoogbegaafde haalt altijd hoge cijfers

maakt geen fouten

Kunnen al heel jong lezen en schrijven en tellen

Heeft geen hulp nodig, zij redden zich wel

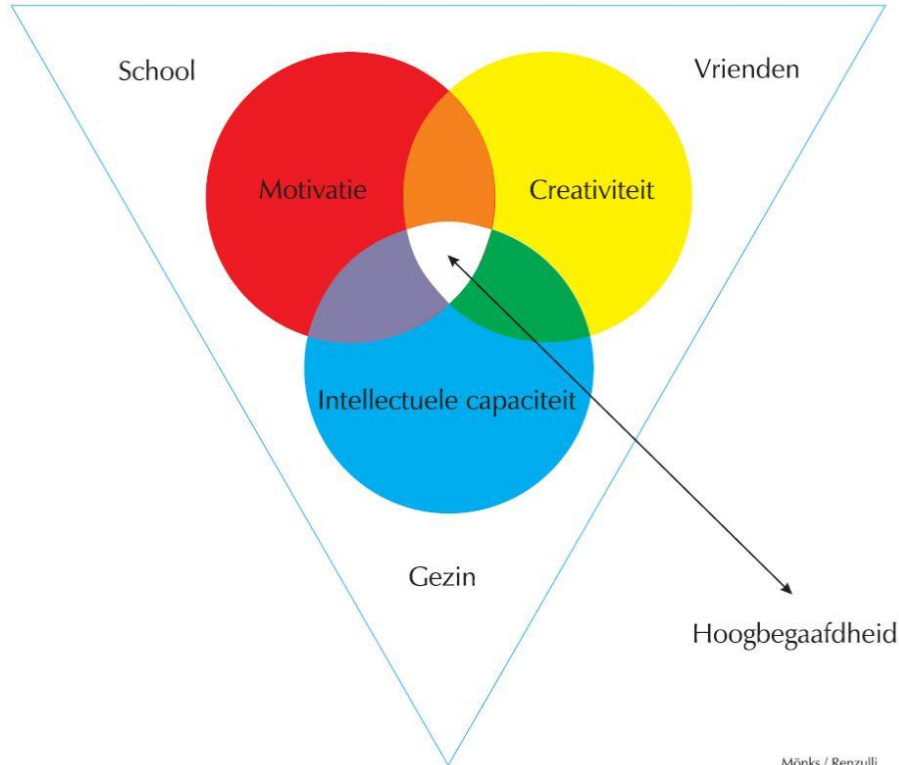
blinkt in alles uit

is een nerd

kan geen stoornis hebben

Definitie

Hoogbegaafdheid is een combinatie van een uitzonderlijke [intelligentie](#) (IQ boven 130), creativiteit en motivatie (doorzettingsvermogen).

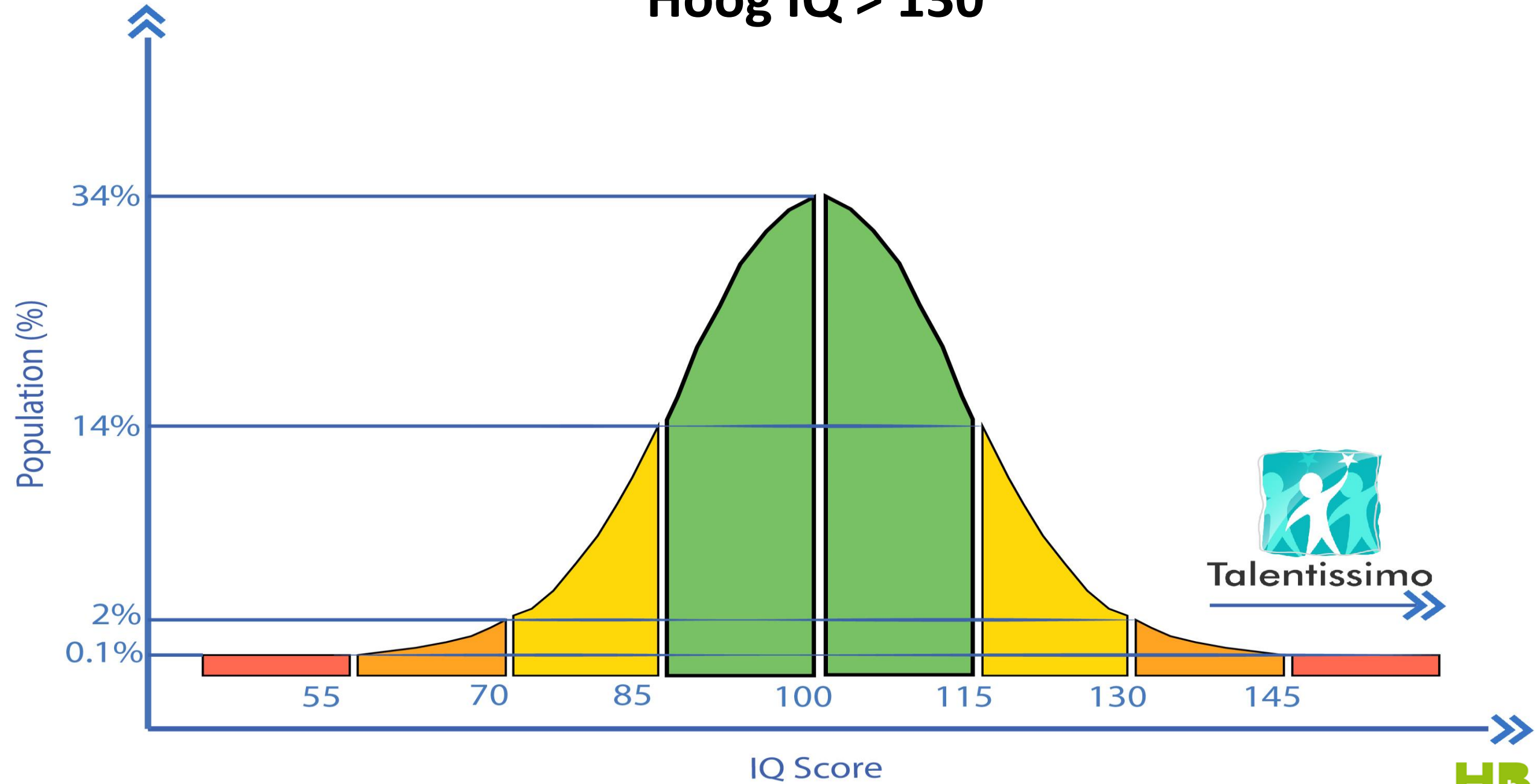
Renzulli geeft aan dat behalve een IQ hoger dan 130 er ook een hoge motivatie en creativiteit aanwezig moet zijn om van hoogbegaafdheid te spreken. In aanleg is iemand met een hoge intelligentie in principe hoogbegaafd.

Mönks voegde omgevingsfactoren, school, gezin en vrienden toe aan dit model.

Door omgevingsfactoren kunnen motivatie en creativiteit afgeremd worden of juist gestimuleerd.

WE DOEN ER TOE!!

Hoog IQ > 130

Over wie hebben we het nu?

Er is niet één 'Wally'

Elk hoogbegaafd kind is anders.

Toch helpt het als je weet waar je naar kan kijken, waar je op kan letten.

De zes profielen (Betts & Neihart)

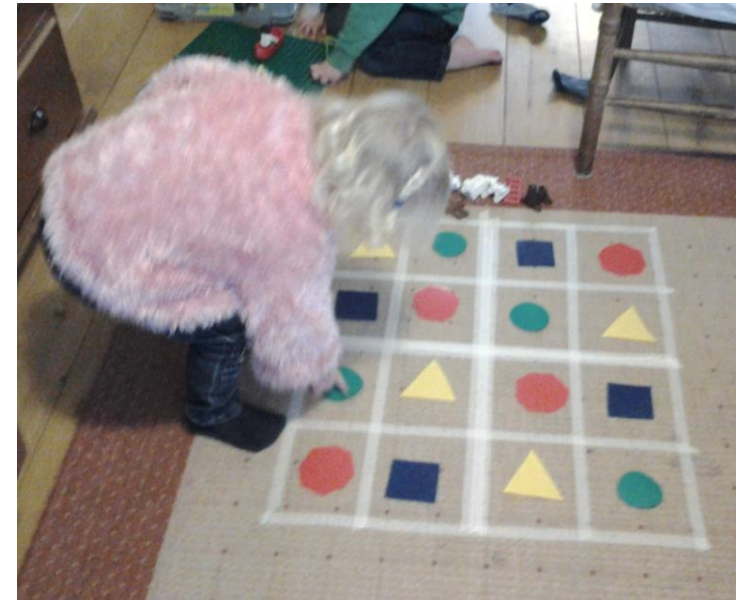
- Autonome, zelfsturende leerling (*het zelfstandige kind*)
- Succesvolle, aangepaste leerling (*perfectionist*)
- Creatieve (uitdagende) leerling (*betweter*)
- Onderduikende leerling (*ontkenner*)
- Dubbel bijzondere leerling (*kind met leer- of gedragstoornis*)
- Risicoleerling/ drop-outs (*onderpresteerder **)

Welkom in de HB- peuter/kleutergroep

Wat **KUNNEN** we zien bij deze
kinderen als ze laten zien wat ze
kunnen?

Ruimtelijk visueel peuter

ruimtelijk visueel kleuter

Nadenken, verwoorden, meningen

Filosofisch denken

- Morele afwegingen maken
- Verwoorden gedachten en gevoelens
- Verschillende standpunten

Probleemoplossend vermogen: peuters

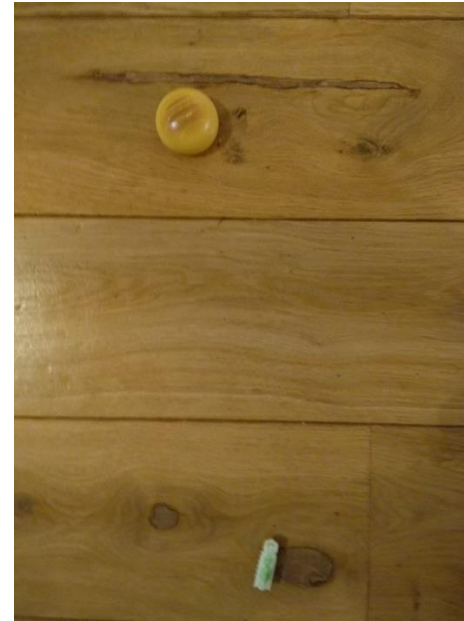

Probleemoplossend vermogen: creatief-praktisch denken kleuters

Strategisch denken kleuters:
Hoe als roofdier grote prooidieren eten???

Route hexbug beïnvloeden: beest naar
broodje leiden

Schoolse vaardigheden: leesvaardigheid

- Letters en cijfers herkennen: vanaf $\pm 2/3$ jaar.
- Letters verbinden tot woorden: vanaf ± 3 jaar.
- Lezen van woorden: vanaf ± 3 jaar, schrijven met sjabloon, stempels, computer
- Lezen van boekjes: vanaf ± 4 jaar

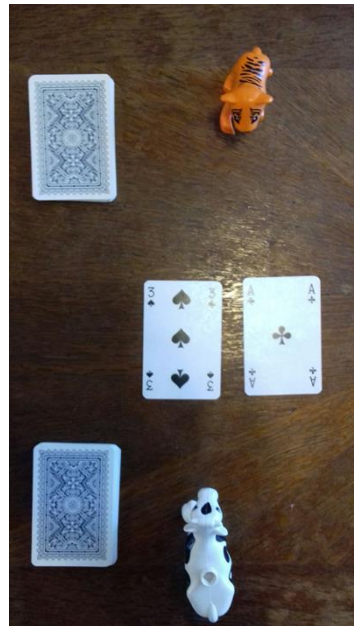
Zie je vanaf...
NIET ALTIJD !!!

Schoolse vaardigheden: tellen en rekenen

Telrij (zegt meer over geheugen): vanaf ± 2 jaar
Voorwerpen (10) correct tellen: vanaf $\pm 2,5$ / 3 jaar.
Inzicht getallen tot 100: vanaf ± 4 jaar.

Zie je vanaf...
NIET ALTIJD !!!

Schoolse vaardigheden: tellen en rekenen kleuter

Inzicht getallen tot 100: vanaf $\pm$ 4 jaar.

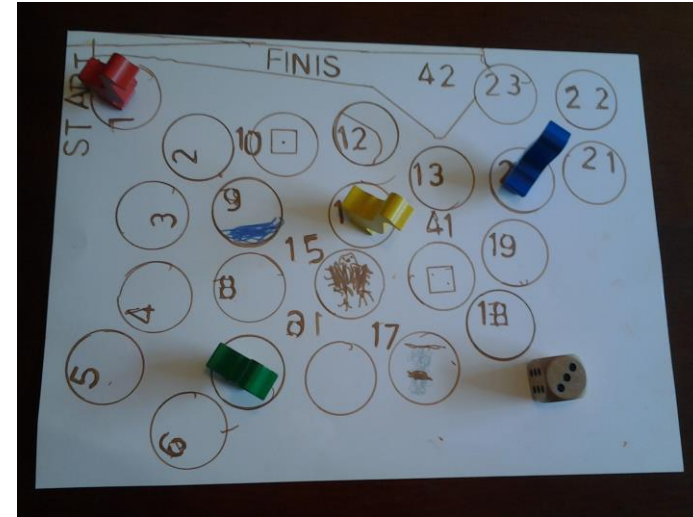
Zie je vanaf...
NIET ALTIJD !!!

4 jaar:

“Als $9 + 4 = 13$, dan is $99 + 4 = 103$ ”

“Ik maak een boek van 20 blz. of 2 van 10, kan ook”

“mijn 30 knikkers is echt genoeg om iedereen 6 knikkers te geven, want 6 keer 5 is 29”
(tikt 5 keer met 6 vingers, telt door, en vergist zich 1 keer).

Probleemoplossend werken peuters

Probleemoplossend spelen peuter

Graag stilstaand

graag traag

graag snel

Op de helling!

Oplossingen:

Probleemoplossend creatief denken kleuters

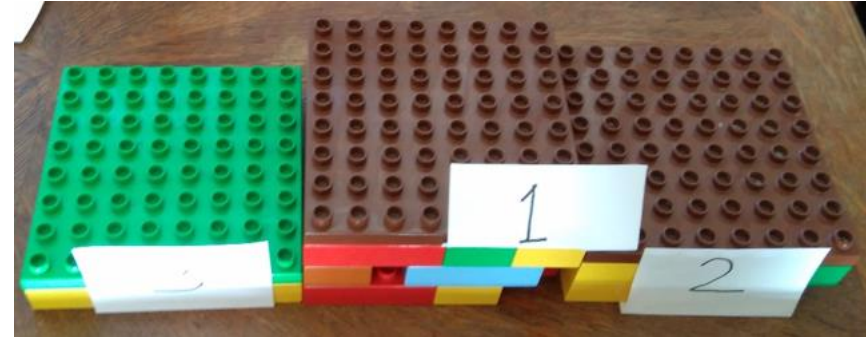
Meer variabelen worden uitgetoetst: hellingvlak, wrijving, ...

Snel denken

Snelheid, negatie, reactievermogen

Analyseren

TIME 😊
FOR A
BREAK

Cognitief - zijnsluik model van hoogbegaafdheid (Kieboom, 2007)

Voorbeelden passend bij het Zijns-luik

1. Hoge lat
2. Kritische instelling
3. Rechtvaardigheidsgevoel
4. Gevoeligheid

Gevoeligheid

- Psychomotorisch

- Emotioneel

- Zintuiglijk

- Intellectueel

- verbeelding

rechtvaardigheidsgevoel

Cognitieve voorsprong

Analytisch inzicht

Metacognitie

Voorsprong sociaal, moreel, emotioneel

= rechtvaardigheidsgevoel

+

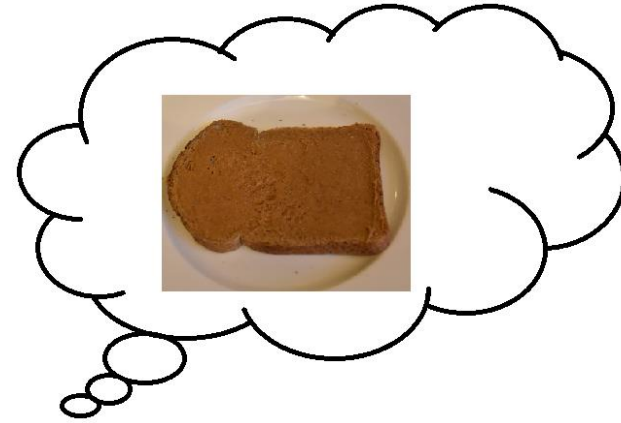
Kritische instelling

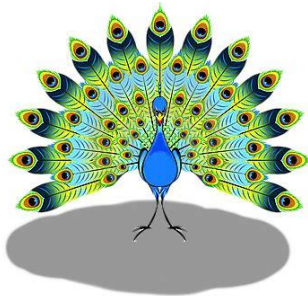
Lat hoog

+ kritisch ...

De (on) mogelijkheden van zelf brood smeren...

Met inzicht
leerproces
(stapjes tot
'hoge lat).

zo trots als een pauw

Tekort vaardigheden/
inzicht/ervaring/
ondersteuning

Voorsprong cognitief: *eerder als... dan...*

Analyse en Als- dan redenering: inzicht = invloed
inzicht = onmacht.

-> Effect emotionele ontwikkeling

"Als jij veel ouder bent dan ik, dan ga jij eerder dood. Maar wat als ik dan nog niet volwassen ben en voor mezelf kan zorgen? "

B. 3 jaar.

Als ik vraag of de kat nu eten krijgt, dan gaat hij daarna naar buiten, dan vraag ik binnen aan papa een ijsje, en dan pakt de kat hem niet af.

K. 3 jaar.

“Kleuter zijn is een ontwikkelfase, geen leeftijdsfase”

www.talentstimuleren.nl

Er wordt bij kleuters (en nog jongere kinderen) meestal nog niet gesproken over (hoog)begaafdheid maar wel van een ontwikkelingsvoorsprong als het kind op een of meerdere gebieden voorloopt, vergeleken met leeftijdsgenoten.

Deze voorsprong is niet altijd zichtbaar!
Jonge kinderen kunnen zich al heel snel aanpassen.

Dus wat **ZIEN** we:

- Mindset
- Uitdaging
- Peergroup
- Herkenning!
- Ontwikkelingsvoorsprong

Meer Informatie:
[E: ukIQ@ukIQ.nl](mailto:ukIQ@ukIQ.nl)

ukIQ

Claudia Benmesahel
Lilian van der Poel

Verrijken

- Fysieke leeftijd vs cognitieve leeftijd → materialen
- Taal! → Voorlezen, zelf lezen, schrijven
- Rijke speelomgeving

De rijke leeromgeving

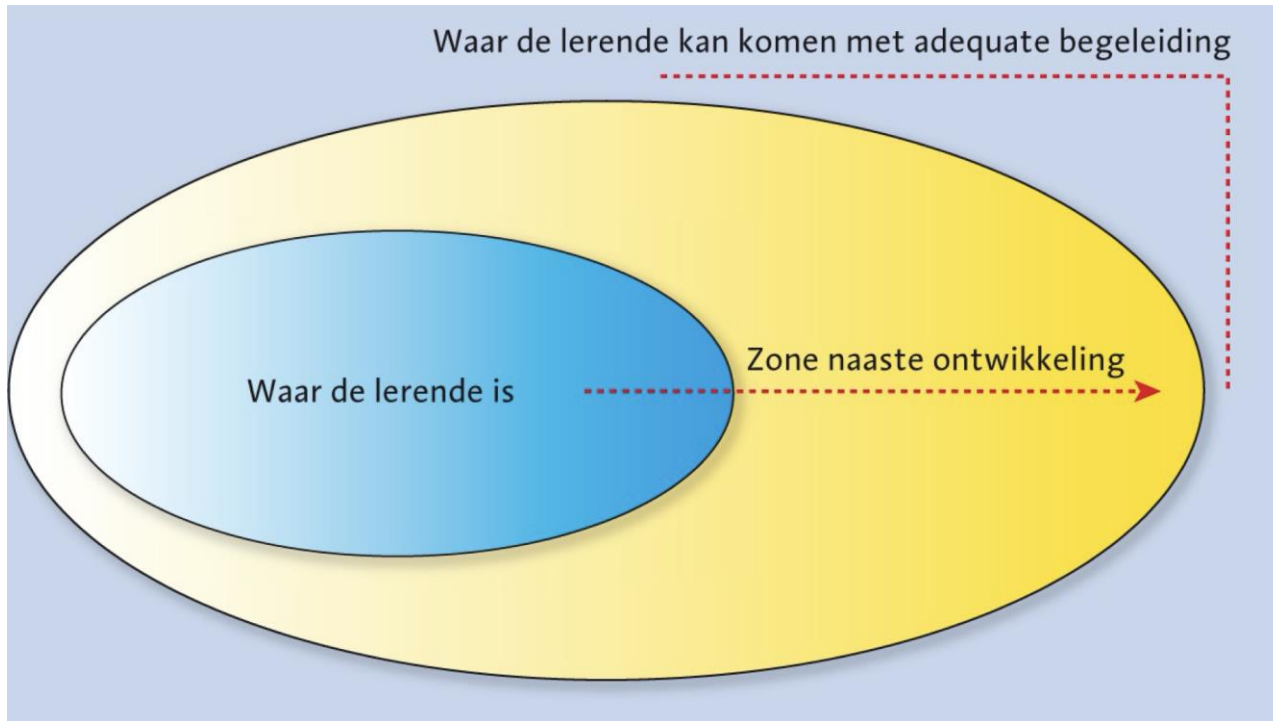
Rijke leeromgeving

Inspirerende en ondersteunende leerkracht

Peers/ ontwikkelingsgelijken

[Ervaringsgericht kleuteronderwijs](#)

Aanbod

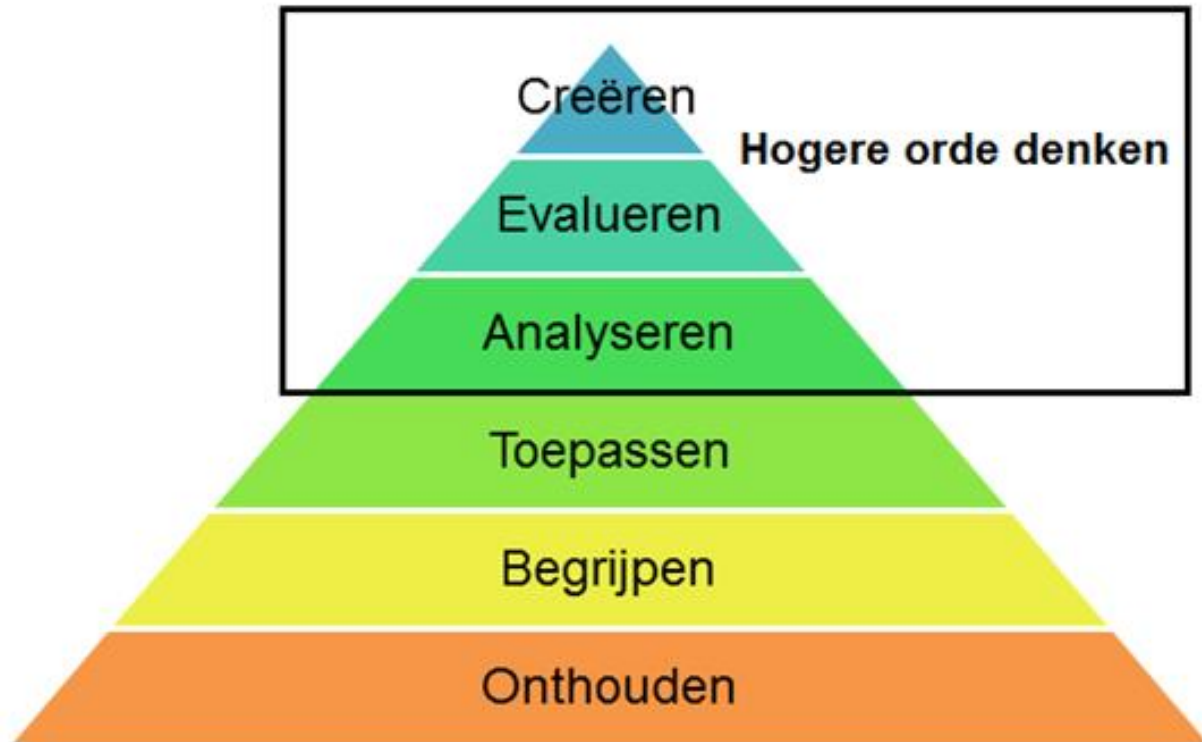

Ruimte om grote stappen te maken.

Regelmatig afstemming op
ontwikkelingsniveau

[Betrokkenheid in de zone van naaste ontwikkeling.](#)

Hogere orde denkopdrachten

Enkele kleuter verrijkingsmaterialen

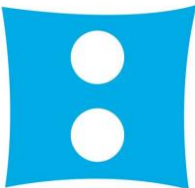
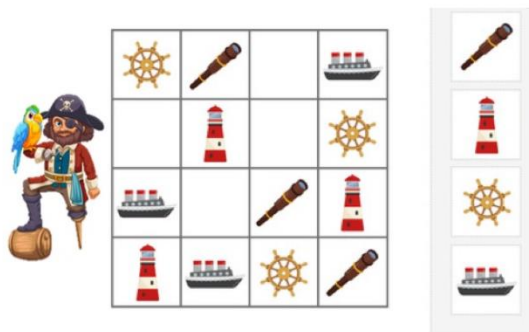
De creatieve ontdekker: fb + [blog](#)

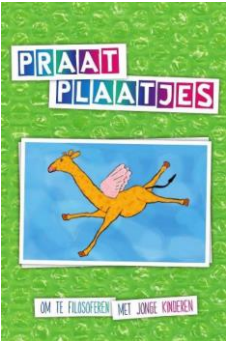
Smart games

The pirates sudoku!

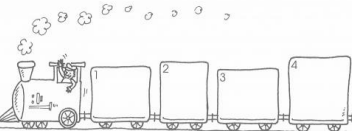
Schooltv, klokhuis, paxi, de magische schoolbus, paxi.

Leeskraker mini

Circus in de stad!

Lees en plak de dieren in de juiste

- De rijdt ook mee.
- De zit in 3.
- De zit achter de .

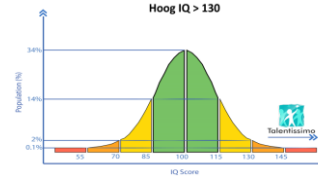
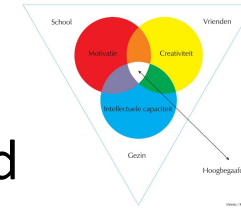
Logica denksport

The End

Als het goed is

- **Ken** je nu de meest gangbare definitie van hoogbegaafdheid
- **Weet** je welke eigenschappen passen bij (hoog)begaafdheid
- **Herken** je verschillende manieren waarop (hoog)begaafdheid zich uit
- Weet je hoe je (hoog)begaafdheid bij jonge kinderen kan **signaleren**
- Weet je hoe je activiteiten voor jonge (hoog)begaafde kinderen kan **verrijken**

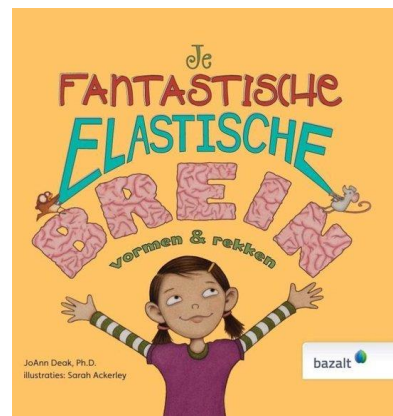
Verder lezen?

Bijdehante baby's en pittige peuters

Herkennen van een ontwikkelingsvoorsprong bij jonge kinderen

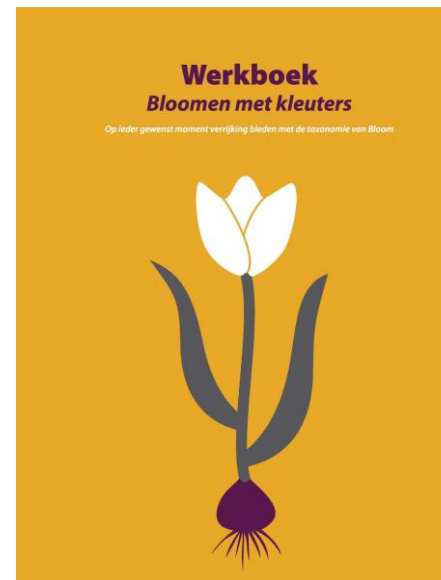

Drs. Lillian C. van der Poel

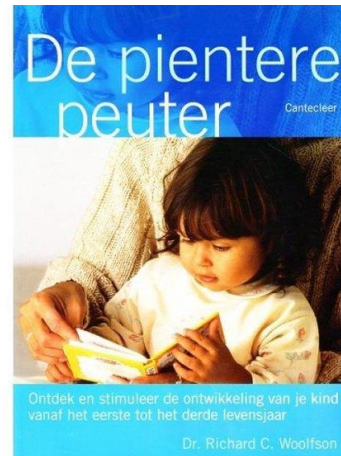
JoAnn Deek, Ph.D.
Illustraties: Sarah Ackerley

bazalt

Werkboek Bloemen met kleuters

Op ieder gewenst moment verkrijgbaar met de tasonomie van Bloom

De pientere peuter

Cantecleer

Ontdek en stimuleer de ontwikkeling van je kind
vanaf het eerste tot het derde levensjaar

Dr. Richard C. Woolfson

TIB tools

Aan de slag met slimme kleuters

8 aanraders voor IB'ers

ELEONOOR VAN GERVEN

instondo

PEUTERS die nèt iets meer kunnen

Meer dan 500 prikkelende ideeën
voor peuters met een ontwikkelingsvoorsprong

acco

KLEUTERS die nèt iets meer kunnen

Meer dan 400 tips voor kleuters
met een ontwikkelingsvoorsprong

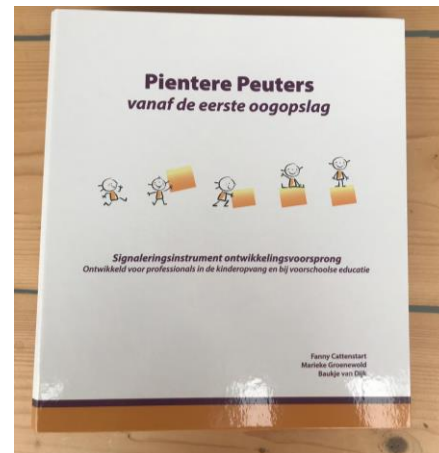
acco

Kleuters met een ontwikkelings- voorsprong

Sam Tomlow

Christofoor

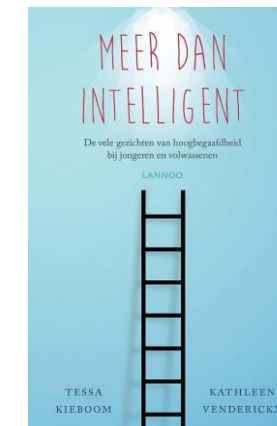
Pientere Peuters vanaf de eerste oogopslag

Signaleringsinstrument ontwikkelingsvoorsprong
Ontwikkeld voor professionals in de kinderopvang en bij voorschoolse educatie

Fanny Cattenhart
Marinka Groenewold
Bea de Blij

Etc....

MEER DAN INTELLIGENT

De vele gezichten van hoogbegaafdheid
bij jongeren en volwassenen

LANNOO

TESSA
KIEBOOM

KATHLEEN
VENDERICKX

TESSA KIEBOOM

Hoogbegaafd

ALS JE KIND (GIEEN)
EINSTEIN IS

LANNOO

OPVOEDING